

หลักสูตร วิชาการทอผ้า (จำนวน 32 ชั่วโมง)
สาขาอาชีพความคิดสร้างสรรค์
ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอห้วยราช

1.ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากร ของประเทศใหม่ ความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ 2555 ภายใต้กรอบเวลา 2 ปี ที่จะพัฒนา 5 ศักยภาพ ของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เรา เทहतัน เพื่อแข่งขันได้ในเวที โลก “ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ ให้ประชาชนได้มี อาชีพที่สามารถ สร้างรายได้ ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้ รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่ง และมีการทำอย่างยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาค อาเซียน และระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัด การศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน และประเทศชาติ

สภาพสังคมในปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ทรัพยากรมีน้อยลง จึงมีความจำเป็นต้องใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความคุ้มค่ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการประกอบ อาชีพด้านความคิดสร้าง สรรค มีความจำเป็นที่จะต้องใส่ใจประโยชน์จากการประกอบอาชีพใหม่ ความ คุ้มค่ายิ่งขึ้น อาชีพการทอผ้ายจึงเป็นอีก อาชีพหนึ่งที่จะเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้และการมีงาน ทำอย่าง ยั่งยืนของประชาชน

2.หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนา อาชีพเพื่อการมีงานทำกำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของ ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของ แต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ในแต่ละพื้นที่
2. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำ อย่างมีคุณภาพทั้ง ถึงและ เท่าเทียม กัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความ รับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบ อาชีพให้ เกิดรายได้ ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ เทคนิคการทอผ้า สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการมัดลาย การย้อมสี ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ
4. เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมการทอผ้า

4.กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

มี 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ผู้ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

5.ระยะเวลา หลักสูตรกลุ่มสนใจ 32 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 8 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 24 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1.ช่องทางการประกอบอาชีพการทอผ้า

- 1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้า
- 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้า
 - 1.2.1 การวางแผนและบริหารจัดการ
 - 1.2.2 แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน
 - 1.2.3 ความต้องการของตลาด
 - 1.2.4 ช่องทางการจัดจำหน่าย
- 1.3 ศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3.1 ศูนย์อนุรักษ์ผ้า
 - 1.3.2 สถานประกอบการเกี่ยวกับการทอผ้า
 - 1.3.3 ราคาค่าหรือตัวแทนในการจำหน่ายผลผลิต
 - 1.3.4 เครือข่ายกลุ่มทอผ้า
- 1.4 การตัดสินใจในการเลือกอาชีพ
 - 1.4.1 ความต้องการของตลาด
 - 1.4.2 สถานประกอบการเครือข่าย กลุ่ม องค์กร ที่ประสบผลสำเร็จ

2.ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้า

- 2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้า
 - ประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมการทอผ้า
 - กระบวนการและรูปแบบการทอผ้า
 - ความสำคัญและประโยชน์ของการประกอบอาชีพการทอผ้า
- 2.2 การเตรียมวัตถุดิบและสวนประกอบ
 - ขั้นตอนในการเตรียมสายสำหรับการทอ
 - การเลือกเสนด้าย
 - วัตถุดิบและสวนประกอบ
- 2.3 การฟอกด้าย
 - วัตถุประสงค์ของการฟอกด้าย
 - วัสดุและอุปกรณ์ของการฟอกด้าย
 - ขั้นตอนการฟอก

- ขอควรระวังในการพอกตาย

2.4 การกั๊กไหม/การแกว่งตาย

- จุดประสงค์ของการกั๊กตาย/การแกว่งตาย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการกั๊กไหม/การแกว่งตาย
- ขอควรระวังในการกั๊กไหม/การแกว่งตาย

2.5 การเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ตายยืน

- ขั้นตอนการเตรียมเส้นตายพุ่ง/ยืน
- การออกแบบลวดลาย
- การร้อยหลอดเล็กเป้นพวง

2.6 การคนเส้นไหม

- จุดประสงค์ของการคนตาย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการคนไหม
- ขอควรระวังในการคนตาย

2.7 การออกแบบลายและการย้อมสีตาย

- วัสดุอุปกรณ์
- วิธีการมัดลาย/ขั้นตอน/การย้อมสีตาย
- ขอควรระวังในการมัดลายและการย้อมสีตาย
- การตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย

2.8 การกรอเส้นไหมยืน/ตายพุ่ง

- จุดประสงค์ของการกรอตาย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธี/ขั้นตอนการกรอตาย
- ขอควรระวังในการกรอตาย

2.9 การมวน/ปั่นไหม

- จุดประสงค์ของการมวน/ปั่นตาย
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการการมวน/ปั่นตาย
- ขอควรระวังในการการมวน/ปั่นตาย

2.10 การเก็บตะกอ

- จุดประสงค์ของการเก็บถักตะกอ
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธี/ขั้นตอนการเก็บตะกอ
- ขอควรระวังในการเก็บตะกอ

2.11 การทอผ้าพื้นเมืองแบบเสน

- ขั้นตอนการทอผ้าพื้นเมืองแบบ
- การเตรียมกี่
- การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย
- การเหยียบตะกอล
- การพุ่งกระสวย
- การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า
- การกระแทกฟืม
- การชิงหาผ้าให้ตึง
- การต่อเส้นไหมยืนและเสนตายพุ่งเมื่อเสนตายขาด
- การปรับและปล่อยเสนตายยืน
- การหวีเสนยืนขณะทอผ้า
- การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพักการทอผ้า

2.12 การประยุกต์รูปแบบการขายแปดผ้าแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้หลากหลาย

- การทอผ้าคลุมไหล่
- การทอผ้าพันคอ
- การทอผ้ารูปแบบอื่น ๆ เช่น ผาบุโตะ ผาตกแดงผนัง และอื่น ๆ

3. การบริหารจัดการอาชีพ

3.1 การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้า

- 3.1.1 การดูแลรักษาคุณภาพของผ้า
- 3.1.2 การลดต้นทุนในการผลิตของผ้า
- 3.1.3 การเพิ่มมูลค่าสินค้า - การแปรรูป - การออกแบบ - การประยุกต์ใช้

3.2 การจัดการตลาด

- 3.2.1 การทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ให้บริการ/คู่แข่งทางการตลาด
- 3.2.2 ประชาสัมพันธ์
- 3.2.3 ส่งเสริมการขายและการบริการ
- 3.2.4 การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์

3.3 การจัดการความเสี่ยง

- 3.3.1 การวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอผ้า
- 3.3.2 แก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้า

4. โครงการประกอบอาชีพ

- 4.1 ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพการทอผ้า
 - 4.2 ประโยชน์ของโครงการประกอบอาชีพการทอผ้า
 - 4.3 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบของอาชีพการทอผ้า
 - 4.4 การเขียนโครงการการทอผ้า
 - 4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการการทอผ้าการจัดกระบวนการเรียนรู้
1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา

2. ฟังวิทยากรบรรยายให้ความรู้
3. การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. ทำใบความรู้และใบงาน
6. ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง
7. ฝึกปฏิบัติจริงและทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

โครงสร้างหลักสูตร

6.รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการทอผ้า

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพวิชาการทอผ้า	-สามารถอธิบายของทางการประกอบอาชีพวิชาการทอผ้า - อธิบายความสำคัญ ในการประกอบอาชีพการทอผ้าได้ - อธิบายความเป็นไปได้ ในการประกอบอาชีพ การทอผ้า ได้แก่ การวางแผน และการบริหาร จัดการ การหาแหล่ง เงินทุน ความ ต้องการของตลาด และ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ได้	-ความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้า - ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้า -ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทอผ้า - ความเป็นไปได้ใน การประกอบอาชีพการทอผ้า - การวางแผนและการบริหารจัดการ - แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน - ความต้องการของ ตลาด - ช่องทางการจัดจำหน่าย	วิทยากรอธิบายความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้า - ศึกษาข้อมูลจากเอกสารสื่อต่าง ๆ สถานประกอบการสื่อของจริงภูมิปัญญาในชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน - วิเคราะห์อาชีพจากข้อมูลต่าง ๆ -ศึกษาดูงานใน สถานประกอบการและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตัดสินใจเลือก - ผู้เรียนตัดสินใจเลือกอาชีพ	3	
2	ทักษะการประกอบอาชีพวิชาการทอผ้าและขั้นตอนการปฏิบัติ	-ทักษะการประกอบอาชีพวิชาการทอผ้า - อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้าได้ - สามารถเตรียมวัตถุดิบและ สวนประกอบ ใน	-ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้า -ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้า - การเตรียมวัตถุดิบและ สวนประกอบใน	-วิทยากรอธิบายทักษะการประกอบอาชีพทอผ้า - วิทยากร/ภูมิปัญญาให้ความรู้ภาคทฤษฎีและให้ ผู้เรียนฝึก		24

		<p>การทอผ้าได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สามารถอธิบาย การคัดเลือกสีย้อมจากธรรมชาติการคัดเลือกสีการสกัดสีและขอควรระวังในการย้อมสีได้ - สามารถอธิบายและสาธิตการย้อมสีตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง -สามารถประยุกต์รูปแบบการขายเป็นผ้าแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ อย่างเหมาะสม ได้แก่ การทอผ้าคลุมไหล่ การทอผ้าพันคอ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าตอกแต่งผนัง และ อื่น ๆ 	<p>การทอผ้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกสี ย้อมจากธรรมชาติ - ความรู้พื้นฐานการ ไหสีของต้นไม้ - การคัดเลือกสี - การสกัดสี - ความรู้พื้นฐาน และเทคนิคการย้อม - ขั้นตอนการย้อมเย็น - ขั้นตอนการย้อมร้อน <p>ปฏิบัติการทอผ้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้พื้นฐานและเทคนิคในการทอผ้า - การเตรียมครีอดาย - การเตรียมด้ายใส่ เครื่องกระสวย - การทอผ้า 	<p>ปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดบันทึกผล การเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงาน และ ผลการเรียนรู้ -วิทยากร/ภูมิปัญญา ตรวจสอบผลงาน ผลการเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะ -สรุปลองความรู้เพื่อการพัฒนาต่อยอด 		
3	การบริหารจัดการอาชีพ วิชาการทอผ้า	สามารถอธิบายการบริหารจัดการอาชีพทอผ้าได้	<p>วิธีการบริหารจัดการอาชีพการทอผ้า</p> <ul style="list-style-type: none"> -ขั้นตอนการปฏิบัติในการทอและการฝัก 	<p>วิทยากรอธิบายวิธีการบริหารจัดการอาชีพการทอผ้า</p>	3	
4	โครงการประกอบอาชีพวิชาการทอผ้าและการจัดการตลาด	<p>สามารถอธิบายโครงการ ประกอบอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพการทอผ้า -ประโยชน์ของโครงการประกอบอาชีพการทอผ้า องค์ประกอบในแต่ละ องค์ประกอบของอาชีพการทอผ้า - การเขียน โครงการการทอผ้า -การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการการทอผ้า 	<ul style="list-style-type: none"> -โครงการประกอบอาชีพการทอผ้า ความสำคัญของ โครงการอาชีพกาทอผ้า - ประโยชน์ของโครงการอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง - องค์ประกอบของโครงการการทอผ้า - การเขียนโครงการ อาชีพการทอผ้า - การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพการทอผ้า 	<p>วิทยากรอธิบายโครงการ ประกอบอาชีพการประเมินความ เหมาะสมและสอดคล้องของโครงการการทอผ้า</p> <ul style="list-style-type: none"> -กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเองเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพ และใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพ ต่อไป -การจัดการตลาด 	2	

7. สื่อการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
2. เอกสารประกอบการเรียนรู้
3. ใบงาน
4. ใบความรู้
5. ภูมิปัญญา
6. สถานประกอบ

8. การวัดผลและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้และจบหลักสูตร

9. เงื่อนไขการจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3. มีผลงานที่มีคุณภาพจึงจะได้รับวุฒิปัตร

10. เอกสารหลักฐานหลักฐานที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิปัตร
3. วุฒิปัตร ออกโดยสถานศึกษา

11. การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น